

CESTOVNÍ ZPRÁVA

ze zahraniční pracovní cesty do Ženevy (Švýcarsko).

Účel cesty:

Účast na 11. setkání Pracovní skupiny (WG 11) Aarhuské úmluvy

Termín cesty:

8. – 10. července 2009

Účastníci cesty (jméno, příjmení, pracoviště):

Vedoucí delegace: JUDr. Jan Dusík, MSc., I.NM-ŘSZLSS

Členové: Ing. Marta Kubová, odbor environmentálního vzdělávání MŽP

Mgr. Lukáš Pokorný, odbor mnohostranných vztahů MŽP

Anotace:

Na jedenáctém setkání pracovní skupiny smluvních stran byly projednávány tyto body: Stav ratifikace dodatku Aarhuské úmluvy k PRTR a zpráva o činnosti expertní skupiny k PRTR, včetně informace o přípravě prvního MOP PRTR; zpráva o proběhlých a nadcházejících akcích, vztahující se k Úmluvě nebo Protokolu; zpráva o činnosti pracovní skupiny k GMO; zpráva o činnosti skupiny k elektronickým informačním nástrojům a clearing-house; příprava ustavení a mandátu pracovní skupiny k účasti veřejnosti; zpráva o činnosti pracovní skupiny k přístupu k soudní ochraně; zpráva o činnosti pracovní skupiny k uplatňování Úmluvy na mezinárodních fórech; návrhy na úpravy systému podávání národních zpráv (reporting); zpráva o činnosti skupiny k dohledu nad dodržováním úmluvy; capacity-building; finanční záležitosti; zpráva o plnění pracovního programu v roce 2008, včetně finančních záležitostí; zpráva o implementaci pracovního programu 2009 – 2011; návrh na vytvoření expertní skupiny pro přípravu komunikační strategie Úmluvy; příprava příštího setkání smluvních stran (MOP4).

Podpis účastníků cesty:

Zpracovali: Ing. Marta Kubová, Mgr. Lukáš Pokorný

Schválil: Ing. Tomáš Kažmierski, ředitel odboru vzdělávání

**Cestovní zpráva ze zahraniční pracovní cesty na 9. setkání pracovní skupiny
k Úmluvě o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu
k právní ochraně v záležitostech životního prostředí
(Ženeva, Palác národů, 8. – 10. července 2009)**

Jedenácté setkání pracovní skupiny Aarhuské úmluvy se konalo od středy 8. července do pátku 10. července, vždy od 10 do 18 hodin v Paláci národů v Ženevě. Setkání bylo vedeno předsedou byra zasedání smluvních stran Úmluvy, JUDr. Janem Dusíkem, MSc.

Materiály, které se na setkání projednávaly jsou k dispozici na internetových stránkách Úmluvy <http://www.unece.org/env/pp/wgp.htm>.

Zástupci členských států Evropské unie se scházeli ke koordinačním jednáním před, během a po skončení jednání pracovní skupiny Úmluvy v sále č. VIII.

Náplň jednání a jeho výsledky:

Bod 1 Přijetí programu jednání 11. zasedání pracovní skupiny

Bod 2 Stav ratifikace dodatku Aarhuské úmluvy k PRTR

Nově ohlásila ratifikaci Francie, Spojené království ratifikaci dokončuje, Bulharsko předpokládá ratifikaci do konce roku. ČR informovala o ukončení ratifikačního procesu.

Bod 3 Události vztahující se k Úmluvě nebo protokolu PRTR

Sekretariát informoval o workshopu ve Stockholmu ke klimatickým změnám a workshopu v Lucemburku k Aarhuské úmluvě v oblasti jaderné energie.

Bod 4 Zpráva o PRTR, včetně informace o přípravě prvního MOP PRTR

Předseda Pracovní skupiny PRTP, Michel Amand (BE), informoval o šestém setkání pracovní skupiny k PRTR, která se konala 24.-26. listopadu v Ženevě a o mezinárodní konferenci ve dnech 20.-21.května 2009 v Dušanbe, organizovanou EU a NGOs z oblasti životního prostředí v centrální Asii, která byla nejvýznamnější událostí na téma PRTR v letoším roce. Zástupce sekretariátu doplnil

informaci o workshopech k PRTR, které se konaly jako doprovodné akce na zasedání Mezinárodní konference o nakládání s chemickými látkami v Ženevě v květnu t.r. Z nadcházejících událostí bude nejvýznamnější jednání ke klimatickým změnám v prosinci v Kodani a jednání k PRTR v květnu 2010, organizované OECD.

Předseda pracovní skupiny PRTR dále informoval o přípravě deklarace, která bude brzy rozeslána smluvním stranám k připomínkám a která by měla být dokončena včas na to, **aby mohla být odsouhlasena na MOP-1 PRTR. Termín konání prvního zasedání byl předběžně určen na duben 2010 (Ženeva).**

Bod 5 GMO

Sekretariát představil zprávu o mezinárodních expertních setkáních k dodatku Úmluvy o GMO, viz podkladový materiál ECE/MP.PP/WG.1/2009/3.

Bod 6 Elektronické informační nástroje a clearing-house

Sekretariát informoval o setkání úkolové skupiny k elektronickým informačním nástrojům (Task Force, dále jen TF, resp. TF EIT), které se konalo v Ženevě (viz materiál ECE/MP.PP/WG.1/2009/4). Zhodnotil setkání jako zajímavé a přínosné a vyzval strany k větší účasti na zasedáních TF EIT, neboť posledně zmíněného setkání se zúčastnilo pouze 9 účastníků. Příští setkání se bude konat 5. - 6. října 2009 v Tiraně a měl by po něm následovat workshop k e-informačním nástrojům. Dále sekretariát vyzval k využívání clearing-house a kompendia, který zpracoval Regional Environmental Centre (REC). Rovněž informoval o nových informačních technologiích, přístupných prostřednictvím mobilních telefonů.

Bod 7 Účast veřejnosti na rozhodování

V tomto bodě strany projednávaly ustavení nové úkolové skupiny k účasti veřejnosti na rozhodování (TF PP) a návrh jejího mandátu (materiál ECE/MP.PP/WG.1/2009/L.1). Členové ad-hoc expertní skupiny, která připravovala mandát TF PP, se setkali těsně před zahájením jednání WGP, ve dnech 7. - 8. července 2009 v Ženevě.

Tento bod byl poměrně problematický. K navrhovanému mandátu byla řada připomínek, které se týkaly zejména rozporů mezi navrhovaným mandátem skupiny a účelem jejího založení podle obsahu pracovního programu na léta 2009-11. Zejména některé MS EU se domnívaly, že navržený mandát jde nad rámec původně zamýšleného poslání skupiny, a to hlavně kvůli nedostatečně definované úloze strategického plánu na léta 2009-14, který byl přijat v červnu 2008 na 3. zasedání smluvních stran v Rize. Některé MS EU (FR, IT, CZ, LV) se přiklání k výkladu strategického plánu jako dokumentu, který **má řídit implementaci Úmluvy**. Druhou skupinu tvoří MS EU (DE, UK, AT), které se domnívají, že **strategický plán je pouze koncepční dokument, na který je při implementaci Úmluvy možno brát ohled**. Další problematickou otázkou byl způsob ustanovení skupiny. Vzhledem

k tomu, že novou TF může potvrdit pouze MOP, řešila se otázka, zda uspořádat zvláštní MOP (E-MOP) nebo čekat na řádný, tedy čtvrtý, MOP v roce 2011, čímž by se ale ustanovení skupiny značně oddálilo.

Francie představila během jednání o konečné podobě mandátu TF PP návrh, který předpokládal rozdělení aktivit TF PP **na dvě období: do data konání MOP 4 a následně do MOP 5.** Francouzský návrh zakládal činnost TF PP na předpokladu, že v prvním období **proběhnou aktivity, které budou zaměřeny na stávající mechanismy účasti veřejnosti na rozhodování a důrazu na jejich implementaci. Ve druhém období by pak měl být důraz kladen na aktivity, přímo navázané na body III.3, III.4, III.5, III.7** strategického plánu, ve kterých je oblast účasti veřejnosti na rozhodování dále rozpracovávána. Kompromisu bylo dosaženo až poslední den jednání (10. 7.), kdy bylo rozhodnuto, že činnost TF PP se do konání MOP 4 bude řídit hlavně pracovním plánem a v období bezprostředně následujícím bude rozvíjet relevantní body strategického plánu, avšak v souladu s pracovním plánem na léta 2011-14.

TF PP bude ustavena na mimořádném setkání smluvních stran, které se bude konat „back-to-back“ s MOP 1 k PRTP (předpokládaný termín konání: 19. – 21. dubna 2009, Ženeva). Vzhledem k tomu, že podle procesních pravidel AÚ musí o konání mimořádného MOP požádat některá ze smluvních stran, přihlásilo se k tomuto úkolu Norsko. Podle pravidel bude pak mimořádný MOP uspořádán do devadesáti dnů od podání žádosti o jeho svolání.

Bod 8 Přístup k soudní ochraně

Předseda úkolové skupiny k přístupu k soudní ochraně (TF AJ), Jan Darpö, představil zprávu o výsledcích workshopu, který se konal v listopadu loňského roku v Tiraně (ECE/MP.PP/WG.1/2009/5). ECOFORUM (ECO-F) vyjádřilo svou podporu činnosti TF AJ, vzhledem k tomu, že přístup k soudní ochraně zůstává podle ECO-F jednoznačně nejproblematictějším pilířem Úmluvy. Jan Darpö informoval o tom, že Evropský soudní dvůr už vynesl rozsudky přímo spojené s Aarhuskou úmluvou a že TF AJ uvažuje o založení internetové stránky, která by existující rozsudky v oblasti AÚ shromažďovala (jen rozsudky vyšších soudů, které již budou v dané věci konečné; proti rozsudkům nižších instancí se lze odvolat a nebyly by tedy jako příklady dobré praxe spolehlivé).

V tomto bodě informovala Česká republika o konferenci k praktické implementaci III. pilíře AÚ, která proběhla v rámci CZ PRES v dubnu v Brně.

Bod 9 Účast veřejnosti na mezinárodních fórech

Předseda úkolové skupiny k účasti veřejnosti na mezinárodních fórech (TF PPIF) představil zprávu o činnosti skupiny. Zároveň bylo navrženo uspořádat zvláštní workshop k dobré praxi v oblasti PPIF, pravděpodobně v roce 2011.

Bod 10 Podávání národních implementačních zpráv (Reporting)

V tomto bodě se projednávaly dva aspekty podávání zpráv. Jedním je rozšíření reportovacích povinností o informace o aplikaci dodatku ke GMO. V tomto bodě uplatnila EU své připomínky a úpravy textu v tom smyslu, aby nedocházelo k duplicitám a překryvu podávání zpráv podle dodatku k Úmluvě a zpráv ke Cartagenskému protokolu.

Druhým aspektem byla otázka překladů zpráv do všech oficiálních jazyků UNECE. Sekretariát připravil návrhy na úpravy této povinnosti, zejména s ohledem na nedostatečnou kapacitu překladatelského servisu UNOG a z toho vyplývající nutnosti zadávat překlady externím firmám, což je finančně náročné a přesahuje možnosti Úmluvy. **Žádná z předložených možností nenašla podporu ve stanovisku EU a bod zůstal nedořešen.**

Předseda byra vyzval státy, aby se vyjádřily, zda skutečně překlady potřebují. Přítomní, zejména kavkazské státy, se vyslovily pro zachování překládání zpráv, protože jsou pro ně zdrojem dobré praxe. Stejná reakce byla i ze strany NGOs. **EU upozornila, že problém podávání národních implementačních zpráv zahrnuje také aspekt mezinárodně-právní ve smyslu nutnosti dodržovat procedurální pravidla fungování UN ECE (3 oficiální jednací jazyky).**

K návrhu posunutí termínu pro podávání zpráv (bod C materiálu ECE/MP.PP/WG.1/2009/6) se všichni vyjádřili zamítavě, protože podané zprávy by měly téměř roční zpoždění oproti MOPu, na kterém by byly projednávány.

Detaily k bodu III materiálu ECE/MP.PP/WG.1/2009/6 představil zástupce sekretariátu, který mimo jiné uvedl, že podrobnosti k internetové aplikaci budou předmětem plánovaného školení k reportingu, který bude určen národním kontaktním osobám.

Bod 11 Dohled nad dodržováním Úmluvy

Jerzy Jendroska informoval o činnosti Compliance Committee. Uvedl mimo jiné, že přibývá případů, o kterých CC rozhoduje; zatímco dříve jedno setkání CC řešilo jednu stížnost, nyní řeší během jednoho čtyřdenního setkání 3 - 4 případy. Předseda byra doplnil, že byla posílena personální kapacita CC.

Bod 12 Capacity-building

Jeremy Wates představil zprávu o proběhlých seminářích a školeních k jednotlivým oblastem Aarhuské úmluvy, řadu aktuálních informací doplnily také jednotlivé delegace.

Bod 13 Finanční záležitosti

Předseda byra a předseda zasedání WGP představil neformální diskusní dokument o financování Úmluvy, ve kterém předestřel v několika bodech zásadní problémy financování Aarhuské úmluvy. Upozornil na problém předvíteného a rovnoměrně rozprostřeného financování a upozornil také na několik let probíhající diskusi o zavedení indikativní (právně závazné či dobrovolné)

příspěvkové škály. **Po krátké diskuzi vyzval smluvní strany k zaslání reakcí sekretariátu, a to do konce září 2009.** Sekretariát ve spolupráci s byrem Úmluvy pak zajistí podle výsledné podoby pozic další postup – nejlépe směrem k přijetí rozhodnutí o financování Úmluvy na MOP 4.

Jednotlivé strany v tomto bodě také uvedly výši příspěvků, které zaslaly nebo zašlou na činnost Úmluvy v roce 2009.

Bod 14 Zpráva o plnění pracovního programu v roce 2008, včetně finančních záležitostí

Zprávu přednesl tajemník Aarhuské úmluvy Jeremy Wates (viz materiál ECE/MP.PP/WG.1/2009/8).

Bod 15 Implementace pracovního programu 2009 - 2011

Zprávu o implementaci pracovního programu v roce 2009 přednesl tajemník Aarhuské úmluvy Jeremy Wates.

Bod 16 Příprava komunikační strategie Úmluvy

Zástupce sekretariátu na úvod vysvětlil nezbytnost vzniku skupiny ke komunikační strategii. Krátkým testem přítomných zástupců smluvních stran dokázal, že dosavadní logo a motto Aarhuské úmluvy je zvoleno tak nešťastně, že ho samy smluvní strany znají špatně nebo vůbec.

Podstatou návrhu sekretariátu je ustavit maximálně 15-člennou pracovní skupinu (omezení počtu členů z důvodu zajištění efektivity skupiny), složenou z expertů na komunikační strategii, která by do roku 2011 vypracovala komunikační strategii Aarhuské úmluvy. Podle návrhu sekretariátu by experty na základě jmenování smluvních stran schválilo byro a zvolilo by předsedu expertní skupiny. Proti tomu vystoupila EU, která navrhla, aby experty a předsedu schválily přímo smluvní strany na WGP. Předseda byra vyzval zástupce smluvních stran, aby nahlásili, zda jsou připraveni jmenovat experta, z přítomných se však přihlásily jen čtyři přítomné strany. Předseda byra tedy navrhl, aby strany do konce září zasílaly své návrhy na obsazení expertní skupiny a v případě, že nebude dostatek navržených expertů, zajistí jejich navržení přímo byro, aby skupina mohla být co nejdříve ustavena.

Bod 18 Příprava příštího setkání smluvních stran (MOP 4)

Příští MOP se bude konat pravděpodobně v červnu/červenci 2011, podklady budou k dispozici 10–12 týdnů v předstihu. Jeremy Wates uvedl, že sekretariát Úmluvy je ohledně organizace v kontaktu s hostitelkou zemí, kterou je Moldavsko. Zástupce Moldavska se ovšem setkání WGP 11 nemohl zúčastnit a nebylo možné pokročit v přípravě. Pokud by přetrvaly problémy, bude sekretariát hledat jiné řešení.

Bod 19 **Různé**

ECOFORUM připravilo návrh stanoviska pracovní skupiny, ve kterém WGP vyjadřuje podporu účasti NGOs na prosincovém jednání ke změnám klimatu, které se bude konat v Kodani. Plénum navrhovaný text nepřijalo, neboť formulovaný text byl nad rámec mandátu WGP; přítomní však vyslovili podporu účasti NGOs na uvedeném jednání.

Rozdělovník:

Ing. Rut Bízková, NM – ŘSEPŽP

OL: Mgr. Libor Dvořák

OPVŽP: Ing. Bc. Jan Maršák

SOZP

Stálá mise ČR při Evropské úřadovně OSN v Ženevě: Jaroslav Štěpánek